

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične šte. se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, oglasnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprta ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „Edinosti“ stane: celoletno K 20, pol leta 12 K.

Vai dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilniški račun št. 841.652. TELEFON št. 11-57.

Slovenski delavci!

Srca Vaših nasprotnikov niso nikoli bila za Vas. Od danes naprej ni niti zakon več za Vas. Pismeno pogodbo imajo Vaši tovariši v rokah, a vendarle je uspelo nasilju in skrajni bezobzirnosti Vaših nasprotnikov in gotovih činiteljev prisiliti paroplovno družbo »Dalmatia«, da je na nečuten način prelomila pravoveljavno pogodbo. Vse to se dogaja, ker nočejo privoščiti Vam, domačinom, da bi se osvobodili jarma hlapčevstva, da bi zagotovili sebi in svojim družinam vsakdanji kruh.

Vse to se dogaja radi gotovih — obzirov.

Ali bomo to mirno prenašali? — Glasno mora prodreti naš glas ogorčenja do vseh, ki nas nočejo uvaževati. Naša usoda je Vaša usoda, je usoda vsega slovenskega delavstva na tržaškem ozemlju! Napnimo torej skupno vse moči, da odbijemo nezaslišani napad na naše življenske interese! V to svrhu vabi Vas podpirani, da pridete vsi, kakor en mož, na

VELIKI

Javni shod

ki bo

jutri v nedeljo 3. jan. 1909

ob 10. uri predpol.

v gledališni dvorani »Narod. Doma« v Trstu.

Slovenski delavci! nezaslišana je krivica, ki se Vam je zgodila, pridite vsi na ta shod, da bo tudi naš odgovor primeren.

TRST 2. januarja 1909.

Predsedstvo

„Narodne delavske organizacije v Trstu“.

BRZOJAVNE VESTI

Sklicanje goriškega deželnege zbora?

DUNAJ 1. Goriški deželni zbor ki je bil radi obstrukcije odgojen, bo z drugimi deželnimi zbori vred sklican prve dni tega meseca. Ako bo obstrukcija trajala dalje in ne bo možno konstituirati deželni odbor, potem bo deželni zbor razpuščen.

Snežni viharji.

BUDIMPEŠTA 1. Pošta, ki je imela preko Oršove priti iz Romunske in iz Vidina, je zaostala, ker so na Romunskem silni zameti.

BUKAREŠT 1. — V sled silnih snežnih viharjev je železniški promet deloma ustavljen.

PODLISTEK.

Ob 100. predstavi slov. gledališča v Trstu.

(Spomini nekdanjega diletanta).

„Dramatično društvo v Trstu“ se pripravljajo na jubilejno (100.) predstavo, ki bo na dan sv. Treh kraljev, dne 6. t. m. Številko 100 mora človek izgovoriti le z nekim spoštovanjem in zadoščanjem, ako jo spravi v zvezo z dramatičnimi predstavami našega iz najkromnejših začetkov izrazelega „Dram. društva“. Pravi pojem se razvije še-le tedaj, ako pomislimo, koliko ljudi je bilo okupiranih tekom stotero predstav, koliko materijala najrazličnejšega se je rabilo, koliko denarnih stisk je bilo premagati, koliko življenja in prometa se je razvijalo pred in za kulisami, in slednjič koliko vsestranskega truda in požrtvovalnosti je stalo se strani voditeljev, odbornikov, diletantov in igralcev ter drugih pomočnikov — in ne najmanjše tudi požrtvovalnosti se strani občinstva.

Veliki potres v Kalabriji.

RIM 1. Papež je podaril za žrtve potresne katastrofe 100.000 lir. — Reggio di Calabria je popolnoma razdejano. Število žrtev znaša 20.000. Potresni sunki nadaljujejo, dež lije neprenehoma.

V Messini so pričeli včeraj z organizacijo pomožne službe. Kraljevi komisar je imenovan županom messinakim. Jutri pripe v Messino ameriška atlantska flota. — V Messini je več nego polovica prebivalstva pod razvalinami. Med mrtvimi so tudi trije poslanci. Okolu 100 zločincev je bilo aretiranih. Vojaki vzdržujejo red. — Kralj je danes zopet obiskal razvaline mesta.

RIM 1. Dež je ponehal. Požar je v Messini večinoma pogasjen. Dospelo se vnovič tri angleške in tri francoske ladje.

RIM 1. Brzjavka ravnatelja observatorija v Cataniji na agencijo Stefani pravi: Doki v messinskem pristanišču so se znižali do morske gladine. Morako gibanje med potresom je segalo od Messine do Sirakuze na eni in do Termini Imerese na drugi strani. Število vseh žrtev utegne znašati skupno 200 tisoč. Instrumenti observatorija so po prvih sunkih zabeležili še 42 potresov. V zadnjih urah so instrumenti mirni.

Vulkani Etna, Stomboli in Vulcano ne kažejo nikake delavnosti. Izključeno je, da so pojave vulkaničnega izvira, ti pojavi so temveč slični onim od 6. februarja 1783.

Pomoč iz inozemstva.

LONDON 1. Viši župan londonski je ukazal nabirati milodare za bedno prebivalstvo v Siciliji in v Kalabriji, prizadeto valed zadnjega potresa. Nabralo se je že nad 3000 funtov šterl. Svetovna trdka Rothschild je podpisala 1000 funtov.

BEROLIN 1. Cesarica je prevzela protektorat nad nemškim pomožnim odborom. Častno predsedstvo je prevzel državni kancelar knez Bülow. — Pomožnemu odboru se je pridružilo veliko število najuglednejših mož iz Nemčije.

NEW-YORK 1. V New-Yorku se je za bedno prebivalstvo na Siciliji in v Kalabriji nabralo do sedaj 525.000 lir. Ameriški rdeči križ je daroval 250.000 lir, tukajšnja italijanska zbornica pa 260.000 lir.

RIM 1. Iz New-Yorka javljajo, da pošlje kongresu predsednik Roosevelt v ponedeljek posebno pismo, v katerem bo zahteval znaten kredit za preostale po potresu na Siciliji in v Kalabriji.

BEROLIN 1. Magistrat je na današnji seji sklenil dovoliti za žrtve katastrofe 50 tisoč mark. — Neka neimenovana oseba v Draždanih je tamošnjemu italij. konzulatu stavila na razpolago 30.000 mark.

Pro domo.

Da je bilo teh par vrstic pisanih v redakciji „Edinosti“ pod kakim patrijotskim naslovom, ki moji stari znanci in „prijatelji“ „Edinosti“ blago izrekli svojo kritiko o njih z navadno frazo: pro domo! Zato hočem jaz preteči svoje prijatelje in reči hočem nekoliko besed ravno pro domo „Edinosti“, ali to samo kakor nje prijatelj.

V teh zadnjih časih, ko je naš narod v tem mestu zagajal menda v odločilno borbo za obstanek in pravo samodoločbo, vemo mi, a vedo tudi naši neprijatelji, kaj pomenja za nas list „Edinost“.

To ni več „neki list iz Ljubljane...“ ne „giornale di Lubiana“, ki javlja našim

Zato predstavlja ta točka 100. predstave tržaškega slov. gledališča v prvi vrsti v slovenskem življenju Trsta in okolice ne samo markantno smer v kulturnem stremljenju, nego tudi v političnem in ne najzadnje v gospodarskem oziru.

Ta prikazen slovenskih predstav v Trstu, ki so bile svoj čas le neka posebnost, je postala dandanes ob 100. predstavi tak faktor v življenju tržaških Slovencev, da se jo že povsod upošteva, da se je uvrstila v redne dogodiljaje, da, da bi mi čutili neko praznoto v našem gibanju, ako bi slov. predstave popolnoma prenehale.

V oklepajih naj navedem tukaj anekdoto, ki kaže, kako globoke korenine je že usadilo slov. gledališče v najraznoličnejše vrste našega občinstva. Cirka enajstletni sinček nekega tržaškega Slovence je slišal govoriti v družini o razmerah našega odra ter čul nekaj o momentanni materijelni stiski „Dram. društva“. Dečko, ki je ob primernih komadih prisostvoval se zadoščanjem in radostjo parkrat predstavam in katerega stariši skoro redno obiskujejo slovenske predstave, je prašal očeta se žalostnim glasom: „Oče, kaj res, da se godi slabo slovenskemu gledališču? To ne sme biti. Jaz bom takoj od jutri naprej vsak mesec izročal „Dram. društva“ ves svoj

nasprotnikom o slovenskem delu in napredovanju v Primorju. Ne! Z lepo ali grdo si je tudi „Edinost“ pridobila pravo meščanstva v tem mestu ravno na isti način, kakor oni tisoči in tisoči slovenskih staronaseljencev — Trst: z vstrajno borbo, ki jej morajo slednji priznavati plodove tudi najzagriženeji italijanski šovinisti, ker jim račun ne dovoljaja, da bi prezirali in omalovaževali te plodove.

Danes se v italijanskih krogih „Edinost“ čita mnogo pazljiveje, nego morda v hiši marsikaterega slovenskega rodoljuba, ker je za „italijanski značaj“ Trsta postalo kaj važno tudi to, da-li ne proslavi jutri kako naše društvo svoj god, ali priredi kako svojo veselico.

Ali vendar nas ne veseli toliko ta smrtni znoj, ki ga „Edinost“ izsiljuje na čelo sovržnikom naše naroda, kolikor radostno dejstvo, da „Edinost“ vsepa v svoji veliki misli, ki jo ima v našem narodu. Kajti velik del zasluge na naših narodnih vsehpih je pripisati brezdvomno temu glasilu, ki je znalo vsakdar budno paziti na zidovju tabora in prednjačiti v boju z mladeniškim šarom.

Zadnjih dnij sem mogel opazovati, kako se našemu narodu na čelu in v očeh zrcalijo samozavest, ponos, uverjenje v zmago svojih pravic in uresničenje idealov, ker je čital v „Edinosti“ o dogodkih minolih tednov.

Kdo izmed vas — poznavelec narodne duše — ne ve, kako mora vplivati na priprostega človeka, ko v listu, pisanem na njegovem jeziku, čita, da on, ta naš človek, ni suženj, ni ščavo, ampak popoln človek, ki v teh krajih mora imeti vsa meščanska in državljanska prava — istotako kakor njegovi brezdušni dosejanci gospodari. Ali kako deluje še le na naš narod, ko se mu omenja velika rodbina, h kateri pripada in ko se ga začenja uverjati, da ima tudi on kakor narod svoje narodne pravice in aspiracije ravno tu, na njegovi grudi, kjer je mislil, da bo za večno le služil tujincu!!

Javen list, ki pošteno dela, umeva je razmere, v katerih deluje, vrši pri nas blagomno delo apostolsko. Glede „Edinosti“ pa moremo in moramo mi vsi — ki od bližje poznamo nje delo — priznati, da neomajno in neobčično stoji na visini svojega položaja — seveda vedno v okvirju danih razmer.

Neprestano odklanjajoča od sebe in našega naroda sterilni, strankarski boj, ni „Edinost“ nikdar prenehala opozarjati naš narod in njega voditelje v središču domovine, da se tu v Primorju mora najprej izvojevati velika bitka z narodnimi sovražniki, a istodobno da treba svoje vrste jačiti, utrjujejo se gospodarski in socialni, in potem da bo še le čas za medsebojne račune, ko bomo gospodari v svoji hiši.

Ali, to delo našega glasila vidimo vsi in ni ga treba še le predstavljati. Jaz sem hotel le opozoriti nanje, da izrazim neko iskreno željo.

V pogovorih o delovanju „Edinosti“ z mnogimi narodnimi ljudmi, sem moral često poslušati ostrih kritik na adresu urejanja lista. Vse te kritike so navadnega kavarnarskega kalibra, a mnogokatera bi bila tudi dobra, ako bi ne bila le zlobno izrečena le v svrhu zbadanja.

Jaz sem često skušal odbijati neosnovane, ali vsaj pretirane kritike, pa sem pri tem nasekrat doznal, da dotični kritiki ne trošijo niti vinarja za „Edinost“, a v drugo, da sploh ne čitajo ali njenih člankov, ali

drobiž (Taschengeld). In dečko dobiva od svojih starišev mesečno 35 novčičev za svoje male privatne potrebe. A še to, za njegove pojme vitalno rento, je hotel redno žrtvovati, da bi pomagal društvu. Odveč bi bilo, iz tega izvajati moralo.

To dokazuje pa posebno zanimanje, posebne simpatije za slov. predstave. In te simpatije so prikazen, ki vedno spremlja društvo od njega obstoja pa do danes, ob 100. predstavi, simpatije vseh vrst in slojev, v obče simpatije občinstva, ki obiskuje radovalno predstave in ki ohranja dosledno te simpatije cilju in stremljenju te institucije na ljubo, če tudi ne nujno še gledališče ob svojem početnem razvijanju še absolutno toliko, da bi moglo za sedaj že opravičeno zahtevati to upoštevanje samo radi sebe.

Ni še sicer prodirlo razumevanje za institucijo slov. gledališča v Trstu v vse sloje, v vse vrste naših tržaških slov. čet; kajti to ni največjadno samo slovensko vprašanje na sebi, nego je tudi to vprašanje počasnega kulturnega prodiranja sploh. Toda počasi, a dosledno se čedalje bolj širi krog ljudi, ki se zanimajo za kulturne prikazni sploh in za slov. gledališče posebej. Vsporedno z demokratizacijo kulturnih potreb v obče in vsporedno se zboljšanjem in spopolnjenjem delo-

te ali one rubrike!! A vendar — kritika! Bah — iz navade!! Taki smo: o svojem se mora vedno govoriti najhujše!!

Do teh in takih kritikov obračam svojo besedo. Kar pravim pojedincem, pravim danes vsem skupaj: najprej pomagajte, da bo tako kakor želite vi! Ker s samo kritiko se ne pomaga in zveni podobno — zlobi.

In niso le tako slučajne te vrstice pro domo „Edinosti“.

Tudi jaz občutim mnogokateri nedostatek na „Edinosti“. Osebito je za naše sedanje razmere postala pretezna. Kaj hočete vse povedati v 1300 vrstah, ko smo notri v vrenju živega ognja, neprestanega boja in ko se v naši širni domovini vrši obsežno gibanje na vseh poljih?! Piši o eni stvari — zamolčati moraš drugo! Kritiki pa se ujedajo: „Edinost“ ne ve nič!!

Piši še le jutri, kar si danes moral zamolčati, eh — potem je „Edinost“ „vedno zadnja“!

Povečati format lista! Lahko rečeno, ali vprašuje kdo od vas po — sredstvih?! Kajti vsi vemo, da „Edinost“ — hvala Bogu na tem! — ne živi od dispositionsfonda, a tudi ne od deseterice tisočev naročnikov. „Edinost“ se ni nikdar bahala s tolikimi in tolikimi tisoči naročnikov, pak menda ne bo zamere, ako povem, da število njenih kupovalcev dosega komaj številko 4000.

A sedaj roko na srce vi, ki znate najbolje kazati, kar pri „Edinosti“ ni prav, pa recite, niso-li to čudeza, ki jih dela „Edinost“ s skromnimi sredstvi, ki so mu na razpolago!!

Ni drugače. Mi vsi sme uverjeni, da je „Edinost“ postala premajhna za naše potrebe, ali bodimo zato tudi vsi blage volje, pa dajmo svojem glasilu sredstva, da se odene v več in bolj obleko!

Naj tudi „Edinost“ postane v naših hišah vsakdanji kruh, kakor so postale mnoge italijanske novine, ki nas za naš denar le sramote, pa boste videli, kako dra, trije tisoči naročnikov ustvarjajo v listu tudi več brzjav in spleh mnogovrstnega materijala.

Teh par vrstic pišem tudi zato, ker vem, da nas primorske Slovence v bližnjem času čaka velika bitka, ki bo mnogo vplivala na nadaljnji razvoj naših političnih razmer.

Volitve so nam pred vratmi. Za minolih političnih volitev je „Edinost“ častno izpolnila svojo nalogo, ali zopet je na naši javnosti, da „Edinost“ dobi še novih svežih moči, da bo mogla v bližnji volilni kampanji še častneje vršiti svojo nalogo.

Nudimo jej torej sredstva — in od pojedince se zahteva tako malo —, da „Edinost“ postane še močnejim orozjem v naši narodni borbi, nego nam je bila do sedaj!!

To je naša prva dolžnost, in dekler ne bomo izpolnjevali te dolžnosti, imamo najmanjše pravice do — kritike!!

— J. —

Deželni zbor goriški.

Iz Gorice.

Naš deželni zbor bo zopet sklican v kratkem, menda hitro po sv. Trehkraljih. Vsi znaki in vse vesti, ki prihajajo v javnost (česarvno se vse nekako zatajuje in prikriva) kažejo, da so se laški liberalci in njih slovenski zavezniki vendar le zbalj morebitnih novih volitev in se vdali. Toliko se vsaj da sklepati iz dolgih konferenc z namestnikom, kateri je baje deželnemu glavarju zagrozil, da bo vlada v interesu dežele vendar le pri-

vanja „Dram. društva“ bo tudi ideja slov. gledališča v Trstu prodirala v čedalje širše kroge. To stališče vsporednega kulturnega razvika in spopolnenja v izstavanju je zastopal kakor izhodno točko na ustanovnem obnem zboru „Dram. društva“ 8. marca 1902 prvi na tem zboru izvoljeni društveni predsednik dr. Josip Abram, rekši v svojem nastopnem govoru:

„Naloga (predsedništva), ki sem jo prevzel, je zelo teška, ker je pomen novega društva zvišen in ima to društvo biti temeljem bodočega slovenskega gledališča v našem mestu. Začetek je sicer skromen, a tudi drugi narodi, kakor vidimo posebno pri naših bratih Čehih in Hrvatih, so začeli z malim. Ta mali začetek se je potem razvil mogočno in je dramatična umetnost pri teh narodih močno uplivala na ves njihov kulturni razvoj. Vsporedno z napredovanjem umetnosti pa so napredovali tudi posamični igralci tako, da imajo sedaj lepo število slavnih umetnikov. Kakor se je dramatika veselo razvila med drugimi narodi, tako smemo upati, da se zgodi tudi pri nas in da bo tudi naš začetek imel lep uspeh.“

V teh besedah pa je tudi reasumiran program „Dram. društva“, ki si ga je nadelo

siljena razpustiti deželni zbor, ako bi se v njem še dalje obstruiralo. Mnogo je pripomoglo k temu, da so prišli laški liberalci k pameti, tudi dejstvo, da bi imela Gorica po novem letu, ako deželni zbor ne dovoli naklad, mesečno več tisoč škodo.

Prva točka novega zasedanja bo volitev deželnih odbornikov. Stranke so se že nekako dogovorile v tem smislu, da pojde vse gladko in da bodo v odboru vse zastopane, kar bi bilo seve najboljšje. Načrt bi bil ta:

Deželni odbor obstoji iz deželnega glavarja kakor predsednika in štirih odbornikov, dveh Slovencev in dveh Italijanov.

Prvega odbornika izvoli šest poslancev ljudske stranke, pet slovenskih agrarcev in pet pristašev stranke dr. Gregorčiča. Ako bodo volili vsaki svojega kandidata, nima nobeden večine. Na ožji volitvi bi se torej volilo med laškimi in enim slovenskim kandidatom, katerega bi določil žreb, ker sta imela na prvi volitvi oba enako po pet glasov. Slovenska skupina, katere kandidat ni bil izžreban, morala bi se na ožji volitvi vzdržati glasovanja, na kar bi dobil absolutno večino laški kandidat.

Drugega odbornika voli šest laških in eden slovenski liberalci, izvoljen bo torej brez drugega kandidata prvih.

Izvoljena sta tako dva laška odbornika in na volitvi ostalih dveh odbornikov bi se morali laški poslanci vzdržati glasovanja.

Tretjega odbornika izvoli šest poslancev veleposestev, trije Slovenci in trije Italijani. Ker pa imajo Lahi že svojega odbornika, bi ne glasovali in izvoljen bi bil slovenski agrarec.

Četrtega odbornika izvoli vsa zbornica, namreč petnajst Italijanov in, ker se kneznadškof ne vdeležuje seje, štirinajst Slovencev. Lahi ne glasujejo; od slovenske strani bobi agrarni kandidat deset, klerikalni pa pet glasov izvoljen je torej prvi.

Ta način bi bil prav pameten, da bi se le posamične skupine točno po njem ravnale. Tako bi ostala vsaka stranka zvesta svojim načelom in vsaka bi imela svojega zastopnika v deželnem odboru. Skupina dr. Gregorčiča bi sicer navidezno propadla, pa ne morda radi kake izdaje ali zapostavljenja, marveč le vsled svoje številnosti, ker je v deželnem zboru najmanjša stranka in se v nobenih štirih skupinah ne more meriti z drugimi z lastno močjo. A za ta namišljeni poraz je odškodovana že stem, da je nje načelnik namestnik deželnega glavarja.

Cesar Viljem in državni kancelar Bülow.

Pariški „Matin“ poroča iz Berlina govore, da so odnosi med cesarjem Viljemom in državnim kancelarjem zopet napeti. Od znanega sestanka v Potsdamu je cesar v obdobju z Bülowom zelo oprezen ter razpravlja z njim le politične stvari. Doslej je vsako leto cesar osebno izročil Bülowu kako božično darilo, letos je pa to opustil. Cesar ni vspreje kneza vse praznike. Na dvoru vlada baje mučno razpoloženje, ki se utegne v kratkem sprožiti proti Bülowu. Cesar je pa mnenja, da je kancelar za sedaj nenadomestljiv, vsaj dokler se ne izvede finančna reforma.

DOGODKI NA BALKANU.

SRBIJA.

Napadi na kralja Petra.

Beligradska „Otačina“ je prinesla zelo oster članek proti kralju Petru, v katerem ga pozivlja, da odstopi s prestolja in zapusti deželo. Na koncu članka je apel na skupščino, naj ona v interesu srbskega naroda in njegove bodočnosti stopi pred kralja in mu reče v lice: Kralj, ti nisi sposoben vladati te dežele. Pusti krono, prestolje in deželo dobrovoljno, da ne upotrebiš sile. — Urednik „Otačine“ je tožen radi veleizdaje.

Avstro-srbski trgovinski provizorij

je podaljšan do 31. marca 1909.

Beligrad 1. V tem mesecu prične operirati v Bosni in Hercegovini tisoč čet po 20 mož. Vsek mož dobi po dve puški, katerih ena je namenjena za ustaše, in pet bomb.

ob svoji skromni ustanovitvi: iz najskromnejšega začetka počasi, a dosledno napredovati v svoji kulturni misli in v nepredno skrbeti za spopolnjevanje svojih igralcev in s tem svojega izvajanja.

Iz najskromnejšega začetka — sem omenil. In res! 15. februarja 1902 zbrali so se skoro vsi tedanji tržaški diletanti, kakih 20 na število, v tedanji telovadnici „Trž. Sokola“ v ul. Coronca v pogovor radi ustanovitve „Dram. društva“ v Trstu. Med te diletante štejem vse one osebe, ki so nastopali na sporadčnih dramatičnih prireditvah in na veselicah, in posebno najzadnje v štirinajstkrat ponovljeni narodni igri „Rokovnjati“ pod protektoratom ženske podružnice sv. Cirila in Metodija. Med te ustanovitelje je spadala tudi sufieza in par statistov, ki so povsod zvezo spremljali diletante in so s ponosom uživali, da so le smeli kratek hip nastopiti četudi v kakšni nami ulogi. Kakor rezultat tega sestanka so bila drugi dan predložena že pripravljena pravila za novo „Dram. društvo“ namestništvu v odobrenje. Vsi ti ustanovitelji pa niso prinesli seboj nobene dote za novo društvo, nego le svoje diletantsko zanimanje in direktno velikansko navdušenje za stvar.

(Pride še).

Bombe so povsem nove vrste in jaitje velike. Poskusi so pokazali, da se zamora tako bomba vspešno vreči na kakih 80 korakov.

Beligrad 1. Težaki so imeli shod, na katerem so sklenili, da pričnejo bojkot avstrijskega blaga s 1. januarjem. Mnogo trgovcev je pristalo na bojkot.

ČRNOGORA.

Bojkot avstroogrškega blaga.

V Baru in Dulčinu je proglašen bojkot avstroogrškega blaga. Pristaniški delavci nočejo razkladati blaga z avstrijskih ladij. — Bojkot je začel tudi v Belemgradu.

BOLGARIJA.

So fija 1. Veliki vezir je dal vprašati pri bolgarski vladi, ako je pripravljena poslati v Carigrad ministra Liapčeva, ki bi nadaljeval pogajanja. — Bolgarska vlada ni še odgovorila.

So fija 1. Proračun prihodnjega leta nakazuje carju en milijon levov civilne liste, prestolonasledniku 200.000, carici 50.000 levov.

TURČIJA.

Carigrad 1. Listi poročajo, da je pričelo štrajkati 350 uradnikov civilne liste. Strajkovci nameravajo prirediti tudi demonstracije.

Hrvatska.

Baron Rauch na Dunaju.

Baron Rauch je bil v sredo na Dunaju. Od ene strani poročajo, da je potoval tja, da izpolnjuje razpust sabora; Hrvatska pa poroča, da uložil svojo ostavko. Tudi poroča „Hrvatska“, da bo sabor čim prej razpuščen in da se razpišejo nove volitve.

Ogrska.

Rešitev vprašanja ogrske samostalne banke.

Iz Budimpešte poročajo: V neodvisnih krogih kroži nastopna formula rešitve posebne avstroogrške banke: 1) Vse podružnice avstroogrške banke v Ogrski imajo dobiti posebnega guvernerja Madjara. 2) Imajo se izdati posebni madjarski bankovci.

Zveza delodajalcev.

(Lega dei datori di lavoro.)

V konfliktu paroplovne družbe „Dalmatia“ s tistimi delavci, ki so bili prevzeli nakladanje in razkladanje iz družbinih parobrodov, je igrala prvo vlogo Zveza delodajalcev, oziroma njen tajnik dr. Cimadori.

Ta zveza je bila ustanovljena baje v varstvo interesov delodajalcev ter je imela zlasti nastopiti v mednih bojih med delodajalci in delavci. Ob njenem rojstvu se je zatrjevalo, da je iz zveze izključena vsaka dnevna politika, zlasti pa nacionalna, in se je vsled tega vabilo k pristopu vse delodajalce brez razlike narodnosti in politične barve. Ti sirenski glasovi so zapeljali tudi slovenske delodajalce, da so se pridružili zvezi, akoravno bi jim morala povedati vže osebnost tajnika dr. Cimadorija, da bode zveza le služila namenom laškoliberalne stranke, zlasti pa osebnim ambicijam tega zvitega ultralaškega politika.

Omenjeni konflikt je pokazal vso binavščino tega človeka in njegove zveze v pravi luči. Baje iz strahu pred terorizmom socialne demokracije se je zatekla „Dalmatia“ k zvezi delodajalcev za pomoč. Rekli smo „baje“, kajti za nas je bil to le hinavski manever. Pomisliti treba namreč, da isti dr. Cimadori, ki je duša in glava zveze delodajalcev, je ob enem zalibog tudi odbornik in, recimo naravnost, odločilni faktor pri „Dalmatiji“. Tisti dober svet, ki ga je pričakovala „Dalmatia“ od dr. Cimadorija, kot tajnika zveze, vdobila bi ga lahko tudi od njega kot odbornika „Dalmatie“. No „Dalmatia“ hotela je stvar prikazati tako, kakor da se ona podaja pod okrilje vseh delodajalcev združenih v zvezi.

A ta zveza (tjaj Dr. Cimadori) mesto da bi „Dalmatiji“ ščitila proti skrajno krivičnemu in odločnemu žuganju socialistov, prisilila jo je, da — prelomi dano besedo in da se udá terorizmu.

Ali misli zveza, da je s tem res koristila „Dalmatiji“? Ali ne ve ona, da sloni vsa trgovina na zvestobi in dobri veri? Kako pa naj sodi svet o trgovski družbi, ki baje iz strahu pred grožnjami par falotov prelomlja pisane pogodbe? Kdo bo hotel še kupčevati z mestom, v katerem trgovci v svoji organizaciji, po zvezi delodajalcev, silijo svoje člane, da prelomijo dano besedo? Zlasti pa vprašamo svoje brate na jugu in na severu, ali hočejo še imeti posla z ljudmi, ki v grdem verolomstvu spravljajo reveža delavca ob košček kruha le radi tega, ker je slovenskega rodu?

Skrbelo se bo za to, da o tem verolomstvu, diktiranjem le po najostudnejšem narodnem sovraštvu izve vsa slovenska javnost.

Od slovenskih delodajalcev v Trstu pa, ki so se dali uloviti v mrežo ultralaške zveze in njenega hinavskega tajnika, pričakujemo, da takoj obrnejo hrbet zvezi, v kateri vlada slepo sovraštvo proti Slovanom in katere v svojem fanatizmu od svojih členov zahteva verolomstva. Danes je ta zveza nastopila proti slov. delavcu, jutri nastopi proti slov. podjetniku.

Noben slovenski delodajalec naj ne žrtvuje niti vinarja več fanatičnim nasprotnikom našega naroda, sicer bi ga morali smatrati izdajalcem in vrednim to arišem hinavskih verolomcev.

(V večerajšnji notici pod naslovom „Nezaslišano verolomstvo paroplovne družbe „Dalmatia“ se je urinila v enem stavku mala pomota, ki je kvarila ves zmesel stavka. Pisali smo namreč, da je g. dr. Cimadori igral v tem vprašanju neverjetno vlogo kakor upravitelj družbe „Dalmatia“ in tajnik delodajalcev ter smo ozirom na to v rokopisu napisali stavke:

„Pričakovati je bilo torej, da bo Cimadori radi tega dvojnega svojstva delal za korist „Dalmatie“ in za korist društva delodajalcev.“ Stavilo se je pa pomotoma: (ne za korist društva delodajalcev, kar daje stavku nenameravan zmesel.)

Dnevne vesti.

N. D. O. Opozarjamo na nocojšnji važni zaupni sestanek, ki se bo vršil ob 7. in pol uri zvečer v društvenih prostorih.

Zadruga težakov s silo zaprečena pri razkladanju parnika. Kakor določa pismena pogodba sklenjena 12. dec. t. l. mej paroplovno družbo „Dalmatia“ in zadrugo delavcev „Fabjančič in drugi“ — zbrali so se upravičeni težaki iste večer vže pred 6. uro jutraj na pomolu Giuseppea, da prično razkladati blago s parnikov. Prikorakalo je tudi večje število stražarjev, ki so se razpostavili na trgu in pomolu. Vseled silne burje, ki je prišla morské valove čez pomol, ni bilo parnikov blizu do 9. ure predpoludne. Mej tem so se nabrale tupatam večje gručé rad vednežev in težakov, katere je policija pozivala, da se razidejo. Ko je dospel parnik „Sebenico“ h kraju, položili so takoj upravičeni težaki zadruge svoje mostove na sprednji del parnika ter se pripravili, da začnejo razkladati. Ali mej temi pripravami zaklical je uradnik policije kapitanu na ladiji, da ne sme nikomur dovoliti razkladanja. Ta čas pa je bilo opaziti nepričakovan prizor, ki je vse osupnil do skrajnosti.

Neki prisotni popolnoma nepoklicani delavci položili so kakor pravi k umirji mostove, ki so last prejšnjega podjetnika Robbe na zadnji del parnika. Ti nepoklicani predžreži so členi Lloydove zadruge težakov svo bodne luke in ninajso ničesar tamkaj iskati. To so neki Manfili, Kadel, Šiba, znani sekretar ogljarjev Pollak ter drugi, mej njimi tudi regnikoli.

Proti nastopanju teh usiljivcev so delavci zadruge odločno protestirali, češ: Vi imate svoj kruh drugje zagotovljen, ne hodite nam ga jemati. V odgovor so dobili opravičeni zadrugniki psovko: Pojte kopati zemljo (andé zappar).

Ker je nastal vsled tega prepir, so straže takoj pozvale ojačenje iz bližnje stražnice ter so brezobzirno odtinile vse ljudi raz pomola na trg. Na to je došlo povelje od „Dalmatie“, da bodo delali na njen račtu posebni, od nje najeti delavci, a vsem ostalim, mej tem tudi zadrugarjem, je bilo s silo zabranjeno vrniti se na pomol, vkljub odločnemu protestu in poskusu, da bi prodrli koron straž. Zaman je pokazal načelnik zadruge Fabjančič pravoveljavno podpisano pogodbo — umakniti se je moral s tovariši vred pred oboroženo silo, ki je imela posebne ukaze.

Največje ogorčenje mora pa vzbuditi nastopanje omenjenih socialistov, ki so očito pokazali, da hočejo na vsak način vsem, ki ne trobijo v njihov rog, preprečiti pravico in možnost zaslužiti si stalni svoj kruh.

„Kolo“ — oživljeno!! Kriza je premagana! To društvo, ki je bilo deležno tolikih iskrenih simpatij med tržaškim Slovanstvom in ki je pridobilo častno ime tudi izven mej tržaškega ozemlja, prične po več mesečnem prestanku v nedeljo dne 3. t. m. zopet svoje delovanje ob nadebudnih avspicijami. Dobilo je novih prijateljev, od katerih more pričakovati, da je povzdignejo zopet k prejšnjemu delovanju.

V nedeljo ob 3. uri popoldne bo prva pevka vaja pod egido novega izbornega poveljstva gospoda učitelja Mahkote. Vsi stari pevci in pevke so pozvani, da se zberejo na tej vaji. Dobrodošli bodo pa tudi novi pevci.

Napoved za odmero osebnega dohodninskega davka in osebnega davka od višjih službenih prejemkov in prihodninskega davka za leto 1909. C. k. finančno ravnateljstvo nam javlja:

Po § 202 zakona od 25. oktobra 1896 drž. zak. št. 220 o neposrednih osebnih davkih dolžan je vsak osebnemu dohodninskemu davku podvrženi podatí vsako leto napoved o svojih, davku podvrženih dohodkih v roku, ki ga določa finančna deželna oblast. Te dolžnosti so glasom § 204 omenjenega zakona praviloma oproščene le osebe, katerih davku zavezani dohodki ne presegajo 2000 kron, toda tudi te le, dokler jih ne pozove davčna oblast ali predsednik prireditelne komisije.

V svrhu odmere osebnega dohodninskega davka in osebnega davka od višjih službenih prejemkov za leto 1909 pozivljajo se vse osebe, ki so v neposrednje državnem mestu Trstu, v pokneženi grofiji goriško-gradišćanski, ter v mejni grofiji istrski v smislu § 153 navedenega zakona podvržene osebnemu dohodninskemu davku, ter obvezane podati napovedi, da predložijo te napovedi do 31. januarja 1909 po obrazcu, uvedenem z naredbo c. k. finančnega ministerstva od 30. novembra 1905 drž. zak. št. 187, ali pismeno, ali jih dajo ustmeno na zapisnik na pristojni

davčni oblasti I. instance, t. j. v neposredno državnem mestu Trstu na c. k. davčnih administracijah, Trst I. in Trst II. na Goriškem in v Istri pa na pristojnih c. k. okrajnih glavarstvih (odnosno na davkarjih, ako ni tam okrajnega glavarstva).

Tiskovine za napovedi se dobivajo brezplačno na imenovanih davčnih oblastih I. instance, kakor tudi na dotičnih davkarjih, oziroma županstvih.

Osebnemu dohodninskemu davku je podvržena vsaka fizična oseba, katere dohodki presegajo 1200 kron. Razločka ne dela, solito dohodki zemljišč, poslopij, samostojnih podjetij in opravič, glavnice, službenih in meddnih prejemkov, ali kakega drugega vira. Ti dohodki obstoje lahko v denarju ali pa v blagu.

Kdor dobiva 6400 ali več kron službenih prejemkov na leto, je zraven tega glasom § 233 glede teh prejemkov podvržen tudi osebnemu davku od višjih službenih prejemnikov.

Dohodkom davčnih obvezancev gospodarjev prišteti je v smislu § 157 dohodke pripadnikov družine, ako se ti stekajo v skupno gospodarstvo, toda s pridržkom v § 173 označenih odbitkov.

Ose dohodninskemu davku podvržene osebe, ki so oproščene napovedi, ker njihovi davku podvrženi dohodki ne presegajo 2000 kron, imajo v smislu § 204 v vsakem slučaju pravico predložiti napovedi.

Davčni obvezanci, ki hočejo svoje napovedi ustmeno podati na davčni oblasti, naj to store kolikor prej možno.

Dolžnost podati napoved in nasledki, ako ako kdo to opusti, so neodvisni od vročitve posebnega v § 204 omenjenega poziva.

V svrhu prireditve dohodninskega davka za leto 1909 treba napovedati v smislu § 156 stalne prejemke vsake vrste, na pr. plače, obresti in stanarine, zagotovljene v določenih zneskih, najemščine, dohodke od kuponov in slično; vse to s svoto „dejansko doseženo v letu 1908. Nasprotno se morajo določeni ter nestalni dohodki izkazati v poprečnem znesku zadnjih treh let 1906, 1907 in 1908.

Kdor ni imel dohodkov še eno leto, oziroma tri leta, jih mora napovedati po povprečni dobi njih uživanja, odnosno se zneskom, ki ga upa dobiti v dobi jednega leta.

Ista načela veljajo za računanje stroškov, ki se smejo odbiti.

Določila za obdačenje novih davčnih zavezancev in njih dolžnosti, predložiti napovedi, nahajajo se v §§ 227 in 228.

(Zvršetek pride)

Izzivanje vojaštva. Od verodostojne strani se nam poroča, sledeče: Pred nekoliko dnevi je neki vojak 4. bosan. polka šel po eni glavnih tržaških ulic. Mož je bil v službi in sam. Neki laški meščan ga je ustavil in mu rekel: „Vi nimate pravice hoditi po tratuarnu“. Pokazal mu je z roko na ulico in dostavil: „Tam po sredi ulice hodite!“

Vojak je revež in malo izbražen; umel je pa vendar, da se ga izziva.

Recimo, da bi bil ta izzivani mladenič reagiral — bilo bi po njem! — Kajti izzivalec „cittadino“ bi imel takoj kopo priča, ki bi nastopile proti povsem nedolžnemu vojaku češ, da je ta nesramno žali „meščana“.

Zopet en izgled, kaki Bošnjaki — izzivajo!!

Zgubile so se zlate očale na trgu pred veliko vojašnico. Kdor jih je našel je naprošen prinesiti v upravništvo tiskarne „Edinost“.

Tržaška mala kronika.

Burja. Staro leto je končalo v znamenju strašne burie in novo leto je začelo v istemu znamenju. Zlasti najhujše je pihala ravno predsonočnem, kar pa ni pokvarilo ljudem voljo na vsakem praznovanju silvestrovke. Šele večeraj proti noči je burja, ki je bila že doseгла hitrost 100 km na uro, znatno pohnihala.

Pretep v kavarni. V neki kavarni na Korzu je nastal večeraj strašanski pretep z velikim šundrom. Največ je dobil težak Josip K. 21-leten, stanujoč na Greti.

Tatvina vina. Katarina Dezorzi, iz Koprja je dala aretirati kmetico Marijo Hrovatin, ker ji je na parniku S. Giusto hotela vkraati flaškon vina 4 in pol litrov.

Ranitelj aretiran. Ivan Kalan, star 33 let iz Ljubljane, kotičjač pri Tržaški pekarni, je bil aretiran na zahtevo Augusta Suster, ker je bil ranil z nožem v prsa svojega tovariša Vinka Dornika, iz Maribora. Zgodilo se je to v gostilni Julija Pajkovič v ulici Farriera št. 41. Kalan je priznal.

Koledar in vreme. Danes: Makarij opat. — Jutri: Nedelja po novem letu Genevefa. — Temperatura večeraj ob 2. uri popoldne — 1 Cels. — Vreme večeraj: burja, oblačno.

Naše gledališče.

Uprizoritev „Snežulčice“ na novega leta je izredno uspla. Naše gledališče pač ni moglo pripraviti za ta dan lepšega daru naši nežni deci. Zato pa so bili prostori napolnjeni do zadnjega kotička in deca je zrla vsa zadirljena in z napeto pozornostjo na prijazne

škrate in Snegulčico, zgrajala pa se nad hudobnostjo njene mačeha.

Igralo se je nenavadno dobro. Največe zanimanje je vzbujala sedmorica škratov, ki so tako izborna prednašali in igrali, da si boljše škratov ne moremo misliti. Zahvala pa gre zato posebno g. Verovšku, ki je s tako vno izvežbal in izuril te divne škrateljke ter igro tako spretno vodil. Ne samo dobro ampak celo odlično je igrala gospičica Janova uloga Snegulčice, ter fiao podala njeno nežno in naivno naravo. G. a Danilova je zopet pokazala, da je umetnica, ki vsaki iz vsake uloge celo in zato je imela kot kraljica tudi popoln uspeh.

Dober kraljevič je bil g. Viktor, dobra sta bila g. Vebler in g. Potrato. Tudi ostali niso zastajali.

Splošno je bila predstava na višku kakor v proizvodnji tako tudi v sijajni opremi.

Pri predstavi je sodeloval orkester št. Jakobске „Citelnice“ in s pohvalnim sviranjem krajšal čas navzočemu občinstvu.

V. B.

ŠPORT.

Vremensko poročilo iz Bohinja, dne 1. januarja 1909, 7. uri zvečer. Nadmorska višina 507 m, stanje barometra 745, stanje termometra, — 5, jasno, brez vetra, stanje sankališča izborna, višina snega 65 cm.

Priporočljivi zimski športi: sankanje, skijanje, zabave: vožnje s sanmi.

Sankališča v Bohinju. Kranjska deželna zveza za tujski promet je zgradila v Bohinju nad 2000 m dolgo sankališče, ki se slavnostno odpre v nedeljo 3. januarja 1909 dopoldne ob pol 12. uri. To sankališče je namenjeno v prvi vrsti tržaškemu in goriškemu občinstvu, ki naj bi gojilo tu zimski šport v vseh panogah, kajti v Bohinju se nahajajo tudi krasna vezališča za skije, drsališča in so vedno na razpolago vozovi za vožnje s sanmi. Ker je železnica vpeljala tudi iz Trsta, Gorice in Ljubljane ob nedeljah in praznikih v zimski sezoni znižano vožnjo, je le železi, da se občinstvo z vsa vno posveti zimskemu športu. Zato priporočamo vsakemu, kdor le more, da naj pohiti v nedeljo v Bohinj, kjer bo našel mnogo razvedrila in zabave, če tudi se sam ne udeležijo vožnji na sankah. Ta dan se vrši tam tudi koncert.

Društvene vesti.

Citalnica pri sv. Jakobu opozarja p. n. pevce na pevske vaje, ki se vrše danes v soboto točno ob 8 in pol zvečer in jutri v nedeljo točno ob 2. uri pop. Ker je nastop predurmi, naj nihče ne manjka, da nam bo možno častno nastopiti.

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“

Članom, njih družinam in prijateljem Sokola se naznanja, da se vrši danes ob 9. uri zvečer običajna plesna vaja, na kateri se bo učilo hrvatsko salonsko „Kolo“ — Plesovodja brat prof. Umek. Na zdar!

Dijaškega podpornega društva redni občni zbor, ki se 19. pretekli meseca ni mogel vršiti radi prepičle udeležbe, bo v četrtek, dne 7. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani „Slovanske Citalnice“ (Narodni dom).

Členi in oni, ki želijo pristopiti kakor taki, so uljudno naproseni, da pridejo na občni zbor.

Odbor.

Nar. delav. organizacija

Vsi zaupniki in odborniki skupin „Nar. delav. organizacije“ so tem potom vabjeni, da pridejo prav gotovo na izredno važen zaupni sestanek, ki bo danes ob 7. uri in pol zvečer v prostorih N. D. O.

Predsedstvo N. D. O.

Darovi.

Odkupili so se od noveletnih voščil na korist družbi sv. Cirila in Metoda podarivši moški podružnici v Trstu sledeči p. n. g. po 10 K: Ivan in Milka, M. Aite, Peter Jeraj, Aničich, J. Učakar, Gr. Stepančič, A. Bogdanović, A. Truden; po 6 K: A. Mahne, Ivan Prelog, J. Gorenjec; po 5 K 50 stot. Pevski dr. Lipa; po 5 K: V. Plesničar, I. Kranjc, I. Bohinec in drug. A. Kalister, Vek. Stepančič, I. Gustinčič, Jak. Merhar, Jož. Vavovč, Dr. Ryžar, Dr. M. Pretner, Dr. J. Matovč, Dr. O. Kerže, Dr. J. Abram, Dr. J. Pertot, Makso Antič, Dr. G. Gregorin, Dr. E. Slavik, Dr. R. Abram, Dr. J. Wifan; po 4 K: Jak. Perhovec, I. Godnjig; po 3 K: H. Stibilj, Vj. Gjurin; po 2 K: J. Urbančič, Grunter, Fr. Srebotnjak, An. Babnik, M. Ivanc, H. Kosič, Fr. Antonič, Iv. Počkaj, F. Deschman, St. Stančič, E. J., Iv. Suban, A. Miklavc, A. Kodre, Dr. I. Merhar, M. Gabrijelič, J. Košmerlj, I. Vavovec, Fr. Abram, I. Kovač, Lj. Modic, J. Ajdišek, Gr. Babič, F. Bojc, J. Velušček, Jos. Šorn, R. Kosovel, F. Fonda, J. Pertot, I. Fariani, Dr. F. Kovarič, V. Engelman, I. Vrščaj, M. Pretner, J. Arhar; po 1 K: Preal, A. Grgič, F. Grgič, A. Grgič, J. Grgič, Brez podpisa, I. Križmančič, I. Comauli, A. Jaklič, Dr. Bjelovčič, Bl. Hreščak, L. Rebul, A. Repenšek, J. J. Skerk, J. Wittek, J. Ukmar, C. Čak, Kimovec; po 60 st.: Zm. Vedopivec, po 50 st. A. Furlan.

Blagajnik podružnice želi v imenu vseh teh darovalcev njihovim znancom in prijateljem srečno novo leto.

Na Božič se je nabralo v gostilni g. M. Perhovec v Vipavi za obmejne brate K 17.40. Med temi je daroval g. F. Skapin, trgovec iz Trsta K 11.50. Srčna hvala!

Za otroški vrtec v Rocolu je nabral točaj v „Kons. društvu“ v Rocolu K 8.60 st.; dodal predsednik A. Škrk še 40 stot. Skupno K 9.—

Vesti iz Goriške.

x Društvo za ohranitev oglejske bazi-like imelo je v sredo svojo občni zbor, na katerem se je predsednik, knez nadškof v toplih besedah spominjal odstopivšega društvenega načelnika barona Albina Teuffenbach, ki se je jako žrtvoval za društvo. Na predlog grofa Ziga Attensa, se mu je izrazilo hvaležnost z vstajanjem. Razun tega je imenovan častnim načelnikom in oglejsko starežinstvo mu v prihodnji seji podeli starodavni in zgodovinski naslov „cives Aquilejensis“, katerega so sedaj deležne le še tri stare plemenitaške družine. Zborovanja se je udeležil tudi tržaški škof.

x Potrjena policijska kaznovanja. Javili ste že, da je goriška policija obsodila nekaj prevročih Lahov, ki so preprečili nemško predstavo v gledališču na 14 dni zapora. Namestništvo je obsodbo potrdilo v vsem obsegu; znižalo je pa kazni iz posebne milosti od 14 na 8 dni. Kazen se ni mogla spreminiti v denarno globo. Enemu kaznjencem, ki je možato pripoznal, da je v resnici razgrajal svoj dom, ko so ostali vse zanikali, je namestništvo na predlog policije spremenilo kazen na K 80 globe.

Radi tega kaznovanja je dr. Marani vložil tik pred zaključkom zadnje seje državnega zbora zmedeno laško interpelacijo, ki so jo poleg njega podpisali le še trije laški poslanci, ostali so Rumunec Bellegarde in deset Malorusov ki niti ne vedo, kaj so podpisali.

x O goriškem županu. Goriški Lahi gledajo srepo vojake, posebno pa o imajo z dragoni in planinci. Po krčmah in na ulici jih dražijo in smešijo, vsled česar prihaja večkrat do pretepov, pri čemer jih laški izizivci dobivajo pošteno po hrbtu. Ker dobivajo česar iščejo, so razžaljeni in kar trumoma letijo k županu, ki tadi ni izušel amonika, naj jih varuje pred avstrijsko soldatesko. Ta leti hipoma k vojaškemu zapovedniku tožit svo garnizijo. Ker je pa vojaškim krogom dobro znano, da civilisti začenejo vedno prepire in se vojaki le branijo, so večinoma vse poti prvega meščana neuspešne. To prepričanje je župan mogel dobiti že sam, zato se je napotil v četrtek na namestništvo v Trst, kjer je zahteval, naj se to potegne za meščane in naj zahteva, da se vojaki strogo kaznujejo. Vojakom res gre včasih vino v glavo, posebno ker niso navajeni goriških močnih vin, a tudi tedaj ne napačajo, ako se jih pušča v miru. Za izgled službi nsm v tem oziru bližnji Stauder, kjer ni med tam nastanjenimi dragoni in domačini nikdar najmanjšega prepira, marveč žive v dobrem prijateljstvu.

Tako naj postopajo tudi goriški meščani laške narodnosti in nikdar več jih ne bodo bolele kosti vsled vojaških batin.

x Vzgoja laških otrok. Pred nekaterimi dnevi so izključili iz goriške gimnazije nekega dijaka češkega pokolenja, ker je svojo sveto veleitalijansko jezo spuščal na posebno drastičen način nad neko popolnoma nedolžno sliko. Ta nadpolni sin čeških renegatov dobil je hitro posnemovalca na goriški realki. Pred božičnimi prazniki je namreč prvorazrednik, sin lastnika gledališčne kavarnar prinesel v šolo gotovo, pri iredentovih obsova- raženo sliko, jo v navzočnosti sošolcev zabada- la, opljuval in teptal, kar se je vse nazna- nilo šolskemu vodstvu. Kaj je ali kaj vkrene to proti enajstletnemu „parijotu“, ki je ob enem nečak goriškega župana, se še ne ve; najprej se bo pa vse smatralo za „otročarijo“ kakor je v takih slučajih na Goriškem že navadno. Sicer naj pa bo temu, kakor hoče to dejstvo razsvetljuje v žarni luči, kako se v mnogih laških družinah vzgaja mladina! To kaže dalje, kak duh preveva te precartane ljubljence avstrijske vlade. Slednjič naj bo še omenjeno, da imenovano kavarno prav pridno obiskujejo oficirji, če prav se jih tam od go- tove strani gleda s pikirnim očesom, kar pa menda ne zapažajo, ker bi se drugače ne vsiljavali med tamošnje več nego poznano družbo. Sicer pa, če je njim prav, mi nimamo nič proti temu.

Kolesarsko društvo „Gorica“ v Gorici priredi v soboto 9. januarja plesni venček v dvorani hotela „Zlati jelen“. Začetek ob 8 uri in pol zvečer. Sviral bo vojaški orkester pešp. št. 47. Med odmorom „polževa dirka“.

Vesti iz Istre.

Deželna razstava v Istri. Odbor za ure- ditev dežne razstave istrske bo imel jutri v Trstu sejo, da ukrene potrebne uredbe za oživotvorenje te namere.

: Za odrasle in otroke :

Najodličnejše ži- vilo za zdrave in slabotne, v raz- vitku zaostale o- troke. Vsake sta- rost. — Pospešuje tvoritev mišic in

kosti, zabranjuje in odstranjuje kakor no- beno drugo sredstvo drisko, blje- vanje, črevesni katar itd. itd.

MODERNO POHIŠTVO

TRST

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13

VOGAL ULICE V. BELLINI

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in predajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurenca.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo **HENRIK STIBELJ in drugi**

Advokat Dr. Josip Wilfan

ima svojo pisarnico

v Trstu, Corso šte. 37.

Valentin Zorzini

urar in dragotina

Trst, ulica Muđa vecchia št. 1 (Za ložo)

Izbir zlatih in srebrnih predmetov

zlatih in srebrnih ur po najzmer. cenah.

Sprejme se popravljanja vsake zlatanine in ur. — SPECIJALITETA v popravljanju urnih zaklepnic.

Poplačanje in srebrnjenje vsake kovine potom pile ali oga, in ureti.

Dr. RUD. ŠORLI

ZOBODRAVNIK

klinike za zdrav. zob v Berolinu.

Plombovanje. — UMETNI ZOBJE

NAJPOPOLNEJŠA METODA.

Izdiranje zobov brez bolečine.

Uraevanje slabo zrasihi zobov.

Sprejema od 9.—1. in od 3.—6. ure popoldne.

CORSO 49, vhod ul. Silvio Pellico 1.

Vred velikih in ugodnih nakupov usnja, prodaja čevljarici

Nuova Calzoleria Triestina

ulica G. Carducci 21 (prej ul. Torrente)

obuvalo za moške po sledečih cenah:

Čevlji (gete) za moške iz usnja Boxcaif	po K 9.—
Čo stoli za moške s trakom	„ „ 9.—
„ „ brez Derby	„ „ 9.60
„ „ brez Triumph	„ „ 5.60

Izobra razso vrstnenu obuvalo za gospode, gospe in otroke i. s. čevlji in postoli najmodernejših krojev in oblik iz blaga I. vrste

Delo solidno in satančno. CENE ZMERNE.

Specijaliteta gumijskih predmetov.

+

Rjuhe iz gumijske, elastične nogovice, predpasniki, spenzorji, irigatorji čevli za vino, plin in vodo. — OVATA

+

Specijaliteta: Gumijski čevlji. Higijenični predmeti po zmernih cenah

FEDERICO STEINDLER

TRST, Acquedotto šte. 14

Gostilna „Al buon ritrovo“

TRRT — Ulica Stadion št. 19

z lepimi hladnim vrtom.

Toči se istrsko, dalmatinsko, vipavsko pristno vino; PIVO DREHER prve vrste.

DOMAČA KUHINJA. KRAŠKI TERAN. ANDREJ FURLAN, lastnik.

Tovarna cementnih cev in plošč, teracov, betona i artif. kamenja

ARISTIDE GUALCO — TRST

ulica S. Servolo št. 2. Telefon 21-42.

Vsaka ekonomska družina nakupi

VERMOUTH

v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18

Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev.

Nepremenjeni tip. — Znamka neprekosljiva

GIOV. PELLIS, Trst

ulica San Antonio 9, nasproti kavarni „STELLA POLARE“

Prodajalnica porcelana kamenine in kristalov.

Popolne service za umivalnike. — Namizne service za kavo in čaj, v bogati izbiri. — Raznovrstni krasni predmeti iz porcelana in lončevine, jako primerni za darove. — CENE JAKO ZMERNE

Slovenska mizarnica v Trstu

Majcen Miloš v Trstu ulica Leo šte. 2 nam javlja, da ima zmraj v svoji delavnici pripravljene cele spalne sobe in vso drugo pohištvo, ter da prevzema vsakovrstno delo v svoji stroki. Ker je gospod M. MAJČEN naš narodni obrtnik, ga naj- topleje priporočamo slavnemu slov. občinstvu.

35 let velikega uspeha!!!!

Zdrav želodec ::

:: :: redno prebavljanje in očiščen želodec :: ::

doseže se z uporabljanjem večkrat odlikovane PICCOLI-jeve

tinkture za želodec

Prodaja se po vseh lekarnah. — Pošiljave po poštne povzetju preskrbuje lekarna

PICCOLI, Ljubljani

o. kr. dvorn. zalagatelj in zala- telja njegove svetosti.

Vesti iz Kranjske.

Nad 33 milijonov kron je zdaj naloženih v „Mestni hranilnici ljubljanski“.

20 milijonov dvignjenih iz „Kranjske hranilnice“. Od 20. septembra do 31. decembra 1908 je bilo iz „Kranjske hranilnice“ dvignjenih 20 milijonov kron! Od tega denarja se je naložilo okroglo 7 milijonov v „Mestni hranilnici ljubljanski“, 5 milijonov kron v „Kmetijski posojilnici“, 4 milijone v „Ljudski posojilnici“, 2 milijona v „Glavni slovenski posojilnici in hranilnici“ in pri drugih ljubljanskih zavodih, 2 milijona pa pri raznih zavodih po deželi.

Nova čipkarska šola. Na Trati v poljanski dolini ustanovijo čipkarsko šolo.

Iz šolske službe. G. Anton Koželj je imenovan pravim učiteljem na ljubljanski realci. — Šolski svetnik g. dr. I. Bizjak na II. državni gimnaziji v Ljubljani je pomaknjen v VII. činovni razred.

Vesti iz Koroške.

Požar v Gorenjah pri Divači. Noč med 27. in 28. m. m. je bila divja. Burja je brla okoli hišnih oglov in naletoval je droben sneg. Kmalu po polnoči je prebudi mirno speče vaščane krik: ogenj, ogenj! Tužno je donel zvon pri fari v Povirju in klical na pomoč. Zgorel je bil blev ob enem s skledjem pri enem posestnikovem. Pomanjkanje vode je občutno, veter je tulil, ogenj pa je stezal svoje ognjene jezike daleč okoli, skušajoč doseči bližnje slamnate strehe. Posrečilo se mu je užgati gospodarska poslopja še dvema posestnikoma in nevarnost je bila za vsa in celo bližnji gozd bi bil lahko postal žrtev nenasičnega plamena. K sreči je naletovalo neprestano ter so ogorki padali že ugasli na zemljo. Združenemu naporu vaščanov se je posrečilo, da so obvarovali sosednja poslopja in omejili ogenj na tri ognjišča. Zgoreli so hlevi in sklednji trem posestnikom: Mlaču Ivaru, Benčini in Sili. Posebno prvi trpi občutno škodo, ker mu je zgorelo mnogo orodja. Dal Bog, da bi bili vsi zavarovani, drugače trpe v tem tako slabem letu toliko huje. Želim, g. urednik, da bi vam ne poročal tako kmalu o takih nesrečah. Ognjenega petelina na strehi obvaruj nas dobrotljivi Bog!

Boj med huzarji in policaji. — V neki gostilni v Beljaku je bila dne 28. m. m. pravcata bitka med huzarji in policaji. Dva policaja sta bila nevarno ranjena, a tudi huzarji so več ali manje ranjeni. Neki huzar je smrtno zadet iz policijskega revolverja.

Gospodarstvo.

Žalostna bilanca! „Slovenska vzajemnost“ prihaja tudi na narodno-gospodarskem polju v stadij zdrave vreditve, ki jo pospešuje zaničevanje, ki nam je je pretrpeti v narodnem oziru. Saj je pa tudi najkrajnji čas, da se osvobodimo od vsega tujega, ker nam je naša absolutna malomarnost na narodno-gospodarskem polju prinesla že tako občutne izgube. Razven naših gmotnih izgub in krepcanja naših nasprotnikov, kakor posledic, nastalih nam valed navedene malomarnosti, moramo ponovno nujno opozarjati, da morajo iskati cele vrste naših inteligentov svojo ekzistenco v tujini. Ako bi pa temeljito in povesdi izvajali geslo „Svoji k svojim“, kako hitro bi se mogla razviti naša trgovinska in obrtna podjetja, naši denarni in zavarovalni zavodi! — Njihov vzrast bi dal delo vedno večjemu številu domačih ljudi!

To velja o vseh področjih narodno-gospodarske podjetnosti. Tudi v zavarovalni stroki ni vspeh, žal, ugodnejši. Prezreti ne smemo, da naše občinstvo ne uporablja doslej življenjskih zavarovalnic v svrhu zagotovitve bodočnosti svojih rodbin v takem razmerju, kakor tuja. Očiten dokaz temu so izkazi o sprejetih zavarovalnicah za l. 1907. V tem letu so bile sprejele zavarovalnice na Nemškem za M 761.826.779 zavarovalnin, medtem ko so sprejele življenjske zavarovalnice v Avstriji samo 240.345.975. To je tako velik razloček, da je gotovo vredno obratiti se nanj! Iz Nemčije so d. h. bile inozemske zavarovalnice M 79.697.784. a iz naše države celih K 60.785.672. To je za nas gotovo žalostno dejstvo in razmerje. Lapidaren dokaz naše gospodarske neprevidnosti in narodne mlačnosti bi bili oni točno izračunani zneski, ki jih pošilja slovenska javnost v tuje zavode in za katere prinaša potem različne žalitve zavarovanja materinščine, posmehovanja i. t. d. Saj se doslej živo spominjamo, kako so sramočile v minulih dneh praške podružnice tujih zavarovalnic našo materinščino. Kaj takega res ni možno opravičiti in to tim manj, ker imamo vendar češke vzajemne zavarovalnice in ko smo ustanovili „Prvo češko“, smo dobili v njej tudi češki delniški zavod, (ki ima svojo filijalko v Trstu in svoja glavna zastopstva v Ljubljani, Gorici, Celju in Celovcu). Dekler nismo imeli tega zavoda, je bilo možno razumeti, da so si izbirali naši ljudje tuje zavode, ker se morda niso hoteli zavarovati pri kakem vzajemnem zavodu. — Sedaj pa odpada tudi ta vzrok popolnoma. Naj navedemo še en važen moment, ki najbolj osvetljuje postopanje onih Čechov, ki si izbirajo tuje zavarovalne zavode. Omenjeni zavod sklepa zavarovanja po najugodnejših pogojih in za mnogo nižje cene nego tuji zavodi in kdor se zavaruje pri tujem zavodu,

Fran Antonič

Trst Campo Belvedere
TELEFON št. 16-17

GRAŠKE, PRAŠKE in ŠT. DANJELSKJE GNJATI, KRANJSKE in TREVIŠKE KLOBASE, BOLONJSKE NAPOLNJENE NOGE, PRISTNI FURLANSKI SALAMI in vsakovrstna slanina, SPECIJALITETA KARNIJSKI SIR in vsake druge vrste. PRISTNO najfinije ČAJNO MASLO na drobno in debelo. MOSTARDA, MANDORLATO, SVEŽE SADJE, TU-INOZEMSKA VINA in LIKERJI po NAJZMERNEJŠIH CENAH.

Postrežba na dom. - Pošiljatve na deželo. - Preprodajalcem posebni popust.

ne le da deluje v ojačenje nasprotnikov, ampak plačuje svoje zavarovanje pri njih mnogo dražje. Se-li ne kompromitiramo pri takih okoliščinah v očeh široke javnosti? Na to vprašanje ni težko odgovoriti; in vendar vemo, da dosečemo najboljši vspeh, če se bomo povsod držali gesla „Svoji k svojim“ na narodno-gospodarskem polju sploh in kar se tiče življenjskega zavarovanja še posebno. S tem bi pripomogli v to, da bi se krepko razvijala naša podjetja in bi rastla naša finančna moč tako, da bi potem lahko zmagonosno nastopali tudi v vseh drugih ozirih“.

Gornji članek so objavili te dni „Narodni Listy“ in smo ga posneli, ker je za nas najbrž še večje važnosti nego za Čeha in to še posebno po 20. septembru t. l. — Priporočamo ga našim čitateljem v polno uvaževanje.

Jakob in Katerina Vatovec

gostilna in trgovina

p. f.

Trst

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Zapomnite si dobro.

Od 1. januarja 1909 naprej bo slikal elektrograf JERKIČ, via delle Poste 10, I. nad., do 9. ure zvečer, ako se mu prej javi. Telefon 21-43.

Josip Stofa mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizarska dela.

Učitelj išče tem potom znanja z izobraženim dekletom. Ponudbe, ako mogoče s sliko pod „A. E.“ na Inzeratni oddelk Edinosti 2090

Stanovanje (dve sobi in kuhinja, in soba kuhinja) voda, plin, v najem via San Fortunato na Greti št. 15. 2107

Odda se soba meblirana s prostim uходом in mala sobica, 3 minute od južne postaje. Gaspare Gozzi 3. II. n. 2123

Proda se salon za ples, boržun, smokin po ceni. — Vratar, via della Stella (Belvedere) št. 1. 2116

Proda se stavbeno zemljišče na Greti tik glavne ceste. 2048

Išče se poslovedjo, eventualno kompanjona za trgovino na veliko s kavo, oljem in južnim sadjem. Dotičnik mora biti izvežban v teh poslih. Ponudbe pismene na „Edinost“ pod številom „1908“. 2058

Vinogradniki trte cepljenke vsake vrste razne velikosti eno- dve- in triletn. Divje bilke, razno sadje. Cena po dogovoru. Prodaja FORČIČ in drug. — Trtnica Komnen. 2033

Proda se hiša z gostilno in koncesijo na trgu na Goriskem. Naslov pove Inzeratni odd. Edinosti. 2047

Mesto pisarniškega praktikanta išče mladenič dober slovenski korespondent, v kakršni-koli večji pisarni. Pod ugodnimi pogoji za 3 leta. Naslov pove „Edinost“. 1958

Nova klobučarna.

Trst, ulica Belvedere št. 34

(vis-à-vis kavarne Trieste)

IZBERA KLOBUKOV

vsakovrstnih kap, za moške in dečke

Cene zmerne. ULICA BELVEDERE ŠT. 34

Slovinci in Slovani v Trstu

Dolžnost je vaša, da se poslužujete le v Slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadante stv. 1 (blizu slovenske knjižarne) V. GJURIN, brivec.

V krojačnici Podgornik in Jeršek

Trst, ulica Farneto št. 40 odlikovan z diplomom na razstavi malih obrti izvršujejo se obleke za gospe i. s. po zadnjih uzorcih in pariškem kroju. Paletots, Blouses in plesne obleke. Cene zmerne. Sprejmejo se gospice v poduk proti mali odškodnini.

Zaloga preizkušane in pristnega viškega vina

G. BORČIČ — TRST.

Via Lazzaretto vecchio št. 5.

Prodaja na debelo in v tranzitu, kakor tudi na dom v sodčih, steklenicah in boteljkah.

Umetni fotografski atelje

pri sv. Jakobu ulica Rivo št. 42 (prililje) TRST.

Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za spomenike, itd. itd. POSEBNO Povečanje vsakater fotografije. Radi udeležnosti P. M. narodnikov sprejema naročila in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

POZOR! POZOR!

V prodajalnici slanina

Giov. Suban, Trst

ulica Caserma št. 13

se dobijo vsakčas za zajutrk prave dunajske klobase (Dün. Novomesto) in specialiteta kraljskih klobas, kakor tudi praška in graška gnjat in „Kaiserfleisch“ Prodaja na drobno in debelo tolminskega, tirolskega in kranjskega čajnega masla. Priporoča se preprodaj., krčmarjem in gostilničarjem.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

9-1 3-6

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modeler, umetne roke in noge, berglje, klini pasl, elastični pasl in nogovice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebštin za kirurško zdravljeno. Potrebščine iz gumi in neprodalnega blaga.

Giovanni Lekan

TRST, ulica Giulia 7, TRST

odlikovana z državno kolajno 1908 na modni razstavi v Trstu.

Izdeluje vsakovrstno obuvajo po meri z največjo eleganco in solidnostjo. Specialiteta ortopedičnih izdelkov in amerik čevljev.

CENE ZMERNE.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juschner

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Urad za razne zadeve

avtorizovan od c. k. namestništva

Rod. Falconetti

Trst, ul. Nuova 21

Informacije. - Iskanja. - Asistenca. - v sodnih in civilnih kakor tudi trgovinskih in privatnih zadevah. Mehanično posnemanje za strojno prepisovanje. Vsa krovstna upisana. Naslovi in reklame.

Konkurenčna tarifa.

KLOBUČARNA

G. Doplicher

Corso 34

Klobuki črni in barv. od K 3.- naprej

Klobuki črni in barvani iz klobučevine od K 6.- naprej.

Bogata izbira kap od K 1.- naprej.

Veliki obrtnijski zavod

Cosovel Giovanni

TRST

ulica Chiozza št. 32

Telefon 1990

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence.

Namizno vino prve vrste

pridelek iz posestev grofa Dr. Venier v Novogradu, v buteljkah ali sodih, v vsaki koli-kosti po 64 stotink liter, brezplačno na dom, proti takojšnjemu plačilu.

Tropinovec po Kron 1'60 liter

prodaja Angelo Nichetto

lastnik gostilne „Nichetto“ v Rocolu in mesnice na Goldonijem trgu št. 6. — TELEFON št. 963.

Gostilna v Rocolu ima na razpolago društvo in klubom, za prireditve plesov ali društvenih zabav. (po dogovornih cenah) elegantno plesno dvorano in keglijšče.

čisti samo

GLOBUS PUTZ EXTRACT

čistilnim ekstraktom

Globus

Najboljše čistilo na svetu

Zastopnik Alberto Tedeschi, Trst Corso 4, III

VELIKA ZALOGA

PRAZNIH BUTELJK

Trst, via delle Ombrelle 5

TELEFON št. 18-49

GUIDO e UGO COEN

100.000 buteljk od šampanjca za refošk.

Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. Velika zaloga buteljk od pol litra in 1½ litra. Damjane iz stekla opletene.

Prevzamejo se dopušiljatve na deželo. Kupuje razbita stekla vsake vrste.

Skladišče zgotovljenih oblek in krojačnica

I. FARCHI

Trst - ul. Giosuè Carducci 32 (vokal Sant. Santerio)

PODRUŽNICA: ul. Barriera vecchia št. 5.

Obleke se izdelajo v lastni krojačnici.